

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDLMÉVEL.

XXXXXXXXXX

Nro 29.

Költ Bétsben, Sz. György Havának (Áprilisnek)
 11-dik napján 1797-dik Elztendőben.

Hadi Környülállások.

Tegnap a' Hadi Cancellária egy különös Tudósítást tétetett itt Bétsben a' Tirolisi Történetek eránt, közönségesse, mely Tudósításnak értelme ez: „Minekutánna Generálmájor Báró *Loudon* egynehány napokig tette volna a' készüléteket: meg-támadta Ápr. 4-dikénn az ellenséget, 's egefz nap tusakodván véle, vízfza vette tőle az nap estve *Botzen* Váro-
F f

sát, és már 5-dik Ápr. ben, Deutschen és Branzol felé nyomult előre.

Az ellenség, Ápr. 4-dik éjtszakáján el takarodott az egész Etschthalból, t. i. Mitterwaldból, Oberauból, és Unterauból; el égette, Oberau és Aicha között a' két hidat, és nagy sietséggel, a' Pusterthal nevezetű völgybe vonta viszfza magát, melyből kétség kívül Valsugana és Ampezzo; vagy Karinthia felé fogja továbbra folytatni a' maga útját.

Ezen szerentsés ki-menetelű próba, újra fel-élesztette a' híven vitézkedő Tirolisiaknak bátorságjokat; 's *Kerpen* F. M. L. nak hasznos módot szolgáltattott arra, hogy Sterzing-meljékéről mindjárt Mauls felé indíthatta egy részét a' maga táborának.

Generálmajor B. *Loudon*, Brixenen túl szándékozott nyomulni, mely tzeljének előmozdítására, buzdított minden a' tájon lakó, és már jó Hazafiságookról esmeretes Tirolisiakat.

Ma délután megént egy különös Tudósítása fog ki jöni a' Hadi-Cancelláriának, a' Tirolisi újabb szerentsés előmenetelekről.

A' *Velentzei* Közönséges-Társaság' Kormányfzéke, nem nézhette már el tovább, a' *Velentzei* földönn gyakorlott ellenséges erőszakoskodásaikat a' Fr. áknak, a' kiknek

izgatására, és valóságos segítségével Bergamónak némely főbb származású Lakosok el is szakasztották vala már ezen Várost Megyéjével egyetemben a' Velentzei Egyeségtől, és Fr. módi Respublikátskává változtatták. Hasonló szándékjok vólt a' Fr. áknak, Brescia, Preschiera, és Verona Vairaira nézve is a' Velentzei Respublikának: melyet hogy meg-gátolhasson a' fenn említett Kormányfűk, 's Bergamóban is el fojthassa a' gonoszt: fegyveres erőt küldött ki az említett Váraknak el foglalására, 's a' Velentzei föld széleinek el állására. A' Frantziákkal értett 's levelezett bűnös Tagjai a' Velentzei Respublikának, akasztófánn végezték életeket, Velentze Várossábann, a' Sz. Márk' piattzán.

A' *Velentzei* Frantzia Követ' Házánál 20 ezer embernek való fegyver találatott. Egy nagy ok ez is arra, hogy fegyveresen védelmezi ezentúl a' *Velentzei* Respublika, a' neutrálitást.

Károly Fő-Hertzeg nem akarván nagy viadalba erefzkedni az ellenséggel mind addig, míg a' környűllállásokat részéről, egészűzen arravalóknak nem látándja lenni: ily maga meg-határozásához képest, a' midőn értette vólna, hogy az ellenség, *Neumarkt* és *Bergau* között előre nyomúl: Unzmarktól, Judenburg felé szállította a' maga Seregét. Az ellenség, mely-

nek előljáró része, a' S. Georgeni magas helyekenn állapotodott meg, úgy készült éjtzaka, hogy meg-támadja más nap Né-pünket. Ő Kir. Fő-Hertzsége tehát el végezte magában, hogy Knittelfeld felé vilzfza-menjen.

Ezen vilzfzás mars közbenn, F. M. L. Gr. *Spork*, a' ki, Cortinánál állott vala egy Kospussal, igen bajos állapotból szabadította ki magát nagy okossággal. Mert a' midőn közelgetett volna hozzá a' vesze-delem; módot talált, az ágyúinak, minden azokhoz tartozó készületekkel és Sze-mélyekkel egyetemben való bátorságos helyre-szállításábann; Korpusát pedig, a' leg-terhesebb hegyi utakonn által szeren-tséssen Murauhoz szállította, 's ekképpen a' Salzburgi úthoz érkezvén, újra egygye-sült a' Sereggel.

Grétzből Április' 7-dikén költ Tudó-sítások írják, hogy egy tsata vólt Stiriá-bann, Neumarkt és Unzmarkt között, melyben kiváltképpen meg-különböztette magát: de sokat is szenvedett, a' Rajná-tól érkezett Stíriai Gránátérosság.

A' Haza' óltalmazására bátor szívvel ajánlott készségét a' Bétsi Polgárságnak nagy indulattal vette Ő Felsége, 's ezen atyai indulatját közönséges Írásban is nyilvánvalóvá tette; egyfzersmind meg-hirdet-tette, hogy a' Bétsi hív Polgárság eránt különös jelét akarvänn adni a' maga hálá-

datosságának, holtig való illendő fizetéssel fogja segíteni az olyatén Özvegy Polgárnékat, kiknek Férjeik el esnek az elenség előtt, 's nintsen semmi Vagyonjuk.

A' Bétsi Polgárság, 's az Alsó-Ausztriai Föld-népe, mely, nagy számmal fegyverkezik fel, Hertzeg *Württemberg* által fog vezéreltetni.

A' Bétsi Szabad Sereghez sok Iffjak állanak. Benn a' Városban, *Mehlgrube*; *Rossau* Külső-városban pedig *Rössel* nevű Vendég-fogadónál, a' rendes verbuáló-helyek.

A' Bétsi Kereskedők' Társasága 500 Iffjakat állított ki önnön kebeléből, a' Haza' védelmezésére; meg-ígérvén az Iffjoknak, hogy el múltvann a' hadi veszedelem, ismét fel-vefzi őket szolgálatra; a' kik pedig meg-sebesednének közzülök: azokat holttig el tartja.

Az Universitásbéli Tanulóknak is nagy része, el hagyván egy ideig *Apollót*, *Márs* követésére szánta magát a' környülállásokhoz képest.

Vitézkedni fog azon zászlók alatt, melyek alatt már a' múltt Századbann jelesen vitézkedtek az akkori Tanulók.

A' Bétsi Lovas Gavallérok közzül is számosan ajánlják magokat Lovas Katonai szolgálatra.

Tegnap, ágyúkat kezdtek fel-hordani *Béts* Városa' bástyáira.

A' múltt Keddenn, egy Tsáfzári parantsolat adatott ki nyomtatásbann, melynek ereje szerént 3 napok alatt el kellett Bétsből utazni minden Idegeneknek, 's lehetett menni Tseh és Morva-Országokba, vagy Gallítziába.

Bétsbe annyi Katonaság jő, hogy a' belső Városbéli Polgárokhoz is osztatik fel quártélyokra. 30 ezerre telik általjában a' Bétsbe és Béts' meljékére rendelt reguláris Katonák' száma, kiknek kormányozása *Salis* Generálisra vagyon bízva.

Aufztriai Lombárdia' törvényes Gubernátorának *Ferdinánd* Fő-Hertzegnek 4 Fiai érkeztek ezen Hónapnak 4-dikén Pozsonba; más nap érkezett a' Leánya; 6-dikon estve pedig, maga is a' Fő-Hertzeg Feleségestől.

Pozsonból Ápr. 10-dikénn: — „Itt árnyéka sins annak a' sokféle mozgásnak, a' melyet Bétsbenn tapasztaltam. — A' Májlámban lakott *Ferdinánd* Fő-Hertzeg, ma indult el innét, Saxónia' Fővárosa *Dresda* felé.

Az ellenség' visszafarrettentésére, ditső Eleinek példája szerént felkelő vitéz Magyar Nemességnek, az Ország' négy Kerületeihez képest, következő négy Vezérjei vagynak, úgymint: a' Dunántúl való Kerületbélinek Hertzeg *Eszterházy* Generális; a' Dunameljékinék Gr. *Pálffy* Generális; a' Tiszántúlvalónak, B. *Mészáros* Feldmarschallieutenánt; a' Ti-

szameljékinek, Szabolts Vármegyei Főispány Báró *Splényi-Feldmarschall*lieutenánt. Fő-Vezérje az Insurgáló Magyar Nemes-ségnek Nádor-Ispány Ő Királyi Fő-Herzogsége, ki mellett Generális-Adjutáns-ságot visel Gróf *Hadik* Generális.

A' *Londoni Újságok*, oly értelmű *Lisbonai Tudósítások*at közlöttek Mártz. 21-dikén, melyek ízerént, úgy meg-egyengettette vala már *Jervis* Admirális Mártz. 5-dik napjáig a' maga előbbeni 15 és a' Spanyoloktól nyertt négy hajóit, a' *Lisbonai Kikötőhelyben*; hogy ismét ki-szállhatottj-vólna tengerre az említett napon, ha a' segítség-várás nem tartóztatta vólna, a' minthogy segítségére is indúltak a' *Portsmouthi Kikötőhelyből* Mártz. 18-dikánn, *Ville de Paris* nevű 110 és két más 74 ágyús hajók, *Calder* Robert Úr kormányozása alatt, melyeknek *Lisbonába* való érkezésére, jó szél idejénn, öt napok elégségesek vótak. Mártz 20-dikánn, a' *Lisbonai* és *Oportói Kereskedő Anglus Hajósseregek*, egy *Fregátnak*, és *Alexander* nevű 74 ágyús lineai hajónak általma alatt Mártz. 20-dikánn indúltak ki a' *Portsmouthi Kikötőhelyből*: 's mihelyt ezen kísérői kötelességet el végezte *Alexander*: szándékozott ő is egyesülni a' *Jervis* Admirális Hajósseregével.

A' Bankótól két millió font sterlinget kapott kézf-pénzül *Pitt* Minister, mely

summával segíthetett annyira magánn, hogy el halaszthatta az új költsön summa' felvételét addig, míg az Ország' költségei és jövedelmei' állapotjának meg- vizsgálása egészben végre-hajtódik.

Az Ország Bankója' valóságos környül- állásainak ki- nyomozása végett ki- neve- zett Kommisszió, másod rendbéli Tudó- sítását terjesztette Mártz. 7-dikén az Or- szág-gyűlés' eleibe. A' Kommisszió' ér- telme a' volt: hogy szükséges meg- tartani egy ideig a' maga kötelező erejében azon Királyi parantsolatot, mely, félbe- szakasz- tatta a' Bankóval, a' kész-pénzzel való fi- zetést.

Az Irlándiai zenebonák' le- tsendesít- tésében, szíves igyekezettel foglalatosko- dik a' Nagy-Britanniai Udvar: ugyan azért az Ország-gyűlésben nem hagyta helybe a' vokok' többsége, Mártz. 23-dikán *Fox* Úrnak azon feltételét, melynek érte- me volt: hogy kérni kell a' Királyt, az Irlándiai vízfza- vonásoknak szépízerént való le- tsillapítására.

A' Londoni Polgárság egy Írást tett fel Mártz. 23-dikán a' Királynak, mely- ben a' Békeségnek vízfza- állíttatását kérte.

A' Békeséget sürgette ugyan az nap Lord *Oxford* is az Ország-gyűlés' 1-ső Táb- lájánál: de csak 17-en állottak mellé a' Fel- tételének; 17-en pedig ellene mondtak.